

PINGUINS

DOOR

DR. J. MARIUS RUYS.

De verschillende wetenschappelijke expedities, die in de laatste jaren naar de Zuidpoolstreken werden uitgezonden en aldaar overwinterden, brachten bij haar terugkeer behalve vele andere gewichtige resultaten ook uitvoerige berichten mede omtrent een groep van vogels, die reeds van oudsher de aandacht van alle reizigers naar het verre zuiden heeft getrokken, omtrent de Pinguins namelijk, die door hun verbazend aantal, hun allerzonderlingst voorkomen en eigenaardige leefwijze op de fauna van het nog maar zoo weinig bekend Zuidpoolgebied een geheel bijzonderen stempel drukken.

Wel is het bestaan dezer dieren reeds sedert lang bekend en vindt men in verschillende musea, ook bij ons te lande, opgezette exemplaren en huiden van de meeste soorten voorhanden, wel zijn ook de eigenaardige morphologische en anatomische eigenschappen dezer dieren reeds sedert geruimen tijd onderzocht en beschreven, maar van de hoogst opmerkelijke levenswijze, vooral van de slechts bij uitzondering aan deze zijde van den zuidpoolcirkel voorkomende soorten, wist men tot nu toe maar zeer weinig; want uit den aard der zaak was om een volledige studie van de biologie dezer dieren te maken een overwintering in het zuidpoolland zelf, de broedplaats dezer vogels, noodzakelijk.

Zulk een overwintering, de tweede in het Zuidpoolgebied¹, vond

¹ De allereerste overwintering in het antarktisch gebied was die der Belgische expeditie in 1898 aan boord van het Poolschip »Belgica» onder commando van DE GERLACHE, ingesloten in het zeeijs ten zuid-westen van Grahamland.

plaats in het jaar 1899, toen de Noorsche onderzoeker CARSTEN BORCHGREVINK met negen anderen een waarnemingsstation vestigden op Kaap Adare, de noordoostpunt van Victorialand, alwaar zij van 2 Maart 1899 tot 2 Februari 1900, dus elf maanden lang, verblijf hielden.

Het verhaal van deze merkwaardige onderneming heeft BORCHGREVINK na zijn terugkeer in Europa te boek gesteld in een voor eenige maanden te Breslau verschenen werk: *Das Festland am Südpol*. Een hoofdstuk van dit werk is gewijd aan het »Vogelvolk» en daarin worden, met name van het leven der Pinguins, zoo talrijke eigenaardige en soms hoogst vermakelijke bijzonderheden verhaald, dat het voor de lezers van het *Album der Natuur* van belang kan geacht worden hun daarvan het voornaamste mede te deelen.

Vooraf mogen gaan enkele bijzonderheden over deze merkwaardige vogels in 't algemeen.

Systematisch vormen de Pinguins, Vetganzen of Vetvogels, als de familie der *Impennes*, de laagst staande groep van de orde der Zwemvogels en van de geheele klasse der vogels. Voor 't geval men de orde der Zwemvogels met haar talrijke en zeer uiteenlopende vormen in meer kleinere orden splitst, maken de Pinguins met de Alken (*Alcidae*) en de Duikers (*Colymbidae*) de orde der *Urimatores* uit. De twee laatstgenoemde families zijn dus de naaste verwanten der Pinguins; zij hebben met deze den zijdelings saamgedrukten snavel en de zeer korte, buitengewoon ver achterwaarts geplaatste pooten gemeen. Beide vinden hun groote verspreiding aan de kusten der Noordpoolzeeën, waar ze soms in even zulke waarlijk verbazingwekkende massa's kunnen voorkomen als de Pinguins in het zuidelijk halfond, wat evenwel niet wegneemt, dat ze ook bij ons te lande zijn vertegenwoordigd, deels door soorten als de Fuut (*Podiceps cristatus*) en de Dodaars (*Podiceps minor*), die algemeen aan meren en plassen worden gevonden, hier ook broeden en dus met het volste recht tot onze inlandsche vogelfauna kunnen gerekend worden, deels door soorten, en deze zijn in de meerderheid, die men als meer of minder zeldzame vreemdelingen des winters, vooral na stormweer, aan onze kusten en op de Noordzee-eilanden aantreft, zooals de Alk (*Alca torda*), de Zeekoet of Lom (*Uria troile*), de Krabbenduiker (*Mergulus alle*), de Papegaaiduiker (*Mormon arcticus*), e. a.

Bij al deze vogels treedt het vermogen om zich door vliegen of

door loopen te verplaatsen in mindere of meerdere mate op den achtergrond, terwijl zij daarentegen zóó volmaakt als wel geen andere uit hun klasse voor het zwemmen zijn ingericht. Deze eigenaardigheden verraden zich bij den eersten oogopslag door de onvolkomen gevormde vleugels en de plaatsing der pooten, welke laatste de zoo opvallende, opgerichte houding bij loopen en staan en den sterk waggelenden gang ten gevolge heeft.

Deze kenmerken nu vertoonen zich het allersterkst bij de Pinguins en terwijl Alken en Duikers voor het meerendeel toch nog in staat zijn, al is het dan ook zeer onvolkomen, te vliegen, hebben de Pinguins het vermogen om zich van den grond te verheffen geheel verloren, in welk opzicht ze dus met de Loopvogels overeenkomen.

Om hun uitwendigen bouw, om hun wijze van zwemmen in, en niet zooals gewone zwemvogels op het water, om hun geheele allernotwendigste aanpassing aan het waterleven zou men de Pinguins de visschen onder de vogels kunnen noemen. Reeds de gedaante van den romp is ongewoon; want in plaats dat deze als bij andere vogels in het midden eenigszins verdikt is, neemt hij van onder naar boven vrij gelijkmatig in omvang af en wordt daardoor haast kegelvormig; de rudimentaire, sterk afgeplatte, met schubachtige veertjes bedekte voorste ledematen, gelijken veel meer op de vinnen van een visch dan op de vleugels van een vogel; de huidbedekking, vooral die aan de rugzijde, doet door de dakpansgewijze ligging der dicht aangedrukte veertjes ten zeerste aan die der visschen denken, terwijl eindelijk de krachtig ontwikkelde zwempooten, de hoofdbewegingsorganen der dieren, als de staartvin der visschen, zich geheel achter aan het lichaam bevinden.

Ook wat hun inwendigen bouw betreft wijken de Pinguins in verschillende opzichten van de andere vogels af: de beenderen zijn hard, dicht en zwaar, geen van allen van luchthoudende ruimten voorzien en de zoogenaamde pijpbeenderen bevatten zelfs een veel vethoudend merg; onder de huid bevindt zich een niet onbelangrijke vetlaag, die een te groot warmteverlies van het lichaam tegengaat. Het is duidelijk, dat ook deze eigenschappen verband houden met de omstandigheid, dat het voor de andere vogels zoo op den voorgrond tredend beginsel, een zoo gering mogelijk lichaamsgewicht, bij de pinguins wegvalt.

Wat de verspreiding der geheele familie betreft, zoo kan men in 't algemeen zeggen, dat haar gebied noordwaarts begrensd wordt door den

40sten breedtegraad; men vindt pinguins zoowel op de kusten van Patagonië, in de zeeën bij Zuid-Afrika en Nieuw-Zeeland, als op de talloze verspreide en eenzame eilandgroepen in de zuidelijke deelen der drie groote oceanen en de daaraan grenzende IJszee tot op de verste kusten, die men heeft bereikt; want ROSS in 1841 en onlangs BORCHGREVINK in 1900 troffen nog pinguins aan op de kusten van het Zuidpoolland onder 78° Z.B.

De verschillende soorten, men kent er reeds ongeveer 18, hebben evenwel een zeer uiteenlopende verspreiding, want terwijl sommige zooals b.v. de Koningspinguin (*Aptenodytes patagonica*), de Goud-duiker (*Catarrhactes chrysocome*) en de Maccaroni-Pinguin (*Catarrhactes chrysolophus*) slechts bij uitzondering den gordel van het pakijs bezoeken en nooit binnen den Zuidpoolcirkel zijn aangetroffen, zijn er omgekeerd andere soorten, met name de Keizerpinguin (*Aptenodytes Forsterii*) en de Adelie-pinguin (*Pygoscelis Adeliae*), die juist op de hoogste breedten en niet of ter nauwernood buiten den poolcirkel voorkomende, meer in 't bijzonder in het eigenlijk antarktisch gebied tehuis behooren en het spreekt van zelf, dat juist in verband met deze verschillende verspreiding ook de leefwijze der onderscheidene soorten tamelijk sterk uiteen zal loopt.

De grootste van alle Zuidpoolvogels is de reeds zooeven genoemde Keizerpinguin, die een hoogte van 1.5 M. en een gewicht van gemiddeld 30 K.G. bereikt. De rugzijde is blauw-zwart, de buikzijde geheel wit, met uitzondering van den hals, die evenals de kop pikzwart is, terwijl van de ooren uit naar omlaag twee gele strepen loopen, die naar beneden toe breeder worden en daar in het wit van de borst overgaan. De voeten zijn zwart, dik en vleezig en hebben elk drie door halve zwemvliezen verbonden en met scherpe, lange nagels voorziene teenen.

De Keizerpinguin, die onafscheidelijk verbonden schijnt aan het zuidpoolijs, werd in verschillende deelen van de antarktis aange troffen: WILKES, de leider der Amerikaansche Zuidpool-expeditie, ontdekte hem in de Peacockbaai (Wilkesland,) ROSS¹ vond hem op zijn beroemde poolreis van 1840—43 bij Victorialand en aan de kusten der eilanden bezuiden Zuid-Amerika, op Louis-Philippe en Joinville land, terwijl de Belgische expeditie van 1897—98 eenige

¹ Zie over de reizen van WILKES en ROSS „Het antarktisch Vraagstuk” in *Album der Natuur* 1891. p. 309 e.v.

exemplaren medebracht, die gevangen waren op het pakijs in het zeer weinig bekende deel der Z. IJzsee op 70° Z.B. tusschen 82° en 97° W.L.

Door BORCHGREVINK werd hij zoo wel in den zomer als in den loop van den winter op verschillende deelen van Victorialand herhaaldelijk aangetroffen, altijd echter in kleine scharen of geheel alleen en steeds verwijderd van de dichte massa's der andere pinguins.

Evenmin als een zijner voorgangers gelukte het BORCHGREVINK de broedplaatsen van deze dieren te vinden.

Zeer veel algemeener dan de Keizerpinguin is de eveneens bovengenoemde Adalie-pinguin; want deze is de soort, die in den zomer in ontzaggelijke scharen van duizenden en nogmaals duizenden het Zuidpoolland als overstroomt. Slechts 1 M. hoog, is hij aanmerkelijk kleiner dan de vorige, de kleur is echter de zelfde, slechts mist hij de gele banden bij de ooren en ook in de grensscheiding tusschen het zwart van kop en hals en het sneeuwwit van de borst is verschil tusschen de twee soorten op te merken.

De Adalie-pinguin is zoo genoemd naar de plaats, waar hij 't eerst werd ontdekt, Adalieland, alwaar hij, evenals in het geheele gebied ten zuiden van Kaap Hoorn, Grahamland, Louis Philippeland en noordwaarts tot aan de Zuid-Shetlandseilanden een uiterst algemeene verschijning is. Dit is eveneens het geval op Victorialand en het is dan ook met het bestudeeren van het leven van juist deze soort, dat de overwinteraars op Kaap Adare zich hebben bezig gehouden.

Daar het voedsel der pinguins vooral uit schaaldieren en voorts uit kleine visschen, weekdieren en andere zeedieren bestaat, zoo ligt het voor de hand, dat zij zich nooit ver van de zee kunnen verwijderen. In den zomertijd, wanneer vele kusten van het antarktisch vastland ijsvrij worden, komen ze daarheen om te broeden en hun jongen groot te brengen en vóór dat tegen den winter de zee begint toe te vriezen en allengs de kusten tot mijlen ver in zee met ijs worden geblokkeerd, verlaten ze het land weer, begeven zich noordwaarts en zoeken de uiterst noordelijke grenzen van het pakijs op.

In de maand Oktober deed op Victorialand de lente haar intocht: de dagen werden zeer lang en al spoedig week, daar om middernacht de zon nog slechts weinige graden onder den horizont stond, het licht niet meer van den hemel. Wel was gedurende de eerste dagen de temperatuur nog zeer laag, —28° C., maar het gemiddelde

der geheele maand bedroeg toch -18° , tegen -24° in September, $-7^{\circ},8$ in November en $-0^{\circ},2$ in December.

En met de lente kwam het vogelvolk. Den 15^{den} Oktober geschiedde wat de eenzamen op Kaap Adare zoo verlangend hadden te gemoet gezien; de eerste pinguin werd gemeld en — geschoten, op den zelfden dag, waarop, droevig en wreed spel van het noodlot, de zoöloog der expeditie, HANSON, hij die zich wel het meest van allen op de komst dezer lenteboden had verheugd, maar sedert vele maanden lijdende was, den laatsten adem uitblies.

En toen kwamen ze aanwandelen in onafzienbare rijen over den nog grootendeels bevroren oceaan.

»Toen wij», schrijft BORCHGREVINK in zijn reisverhaal, »de vogels van het strand uit in het oog kregen, konden we eerst alleen de zwarte koppen, duidelijk tegen de sneeuw afstekend, onderscheiden. De geheele vóórzijde der pinguins toch is zilverwit, zoo wit als de sneeuw, waarover ze gingen. Allen liepen achter elkaar aan en wanneer wij ze van achteren zagen deden ze aan een begrafenistoet denken. De korte, rudimentaire vleugels hielden ze om in evenwicht te blijven als armen uitgestrekt en hun gang was als die van oude matrozen, die hun geheele leven op een slingerend schip hebben doorgebracht.

De vogels zetten bij het loopen den geheelen voet neer, deze is dik en vleezig en 't ziet er uit alsof ze slopkousen aan hebben.

Spoedig nadat de eerste pinguin op het schiereiland was gearriveerd hadden de hem volgende rijen een volmaakt pad hard en effen platgetrapt. Dagelijks kwamen nieuwe rijen op Kaap Adare aanzetten en altijd maar door groeide de menigte aan.

Wij gingen telkens naar buiten om op bescheiden afstand de zonderlinge processies gade te slaan. Zoodra één uit de rij ons in 't vizier kreeg, verliet hij het pad en werkte zich, door zijn makers gevolgd, voorzichtig door de losse sneeuw heen naar ons toe, bij elken pas zijn slopkousen zóó hoog optillende, dat wij ze boven de sneeuw zagen uitkomen.

In onze onmiddellijke nabijheid maakte hij halt en keerde zich naar de anderen om, waarna allen zich op zeer luidruchtige wijze met elkaar over ons onderhielden, dan met hun snavel naar ons pikten, aan onze kleeren trokken, kortom ons zoo nauwkeurig mogelijk onderzochten en nadat de eerst aangekomene zijn pinguin-meening over ons geuit had, liep hij op eenigen afstand om ons heen,

totdat eindelijk aller nieuwsgierigheid blijkbaar bevredigd was. Dan zetten allen, overtuigd een nieuwe Pinguinsoort ontdekt te hebben, den weg naar hun oude broedplaatsen voort.

Op vele plaatsen was door de persingen gedurende den afgevoelen winter het ijs zoodanig opgestapeld, dat groote blokken het vogelvolk den weg versperden. Evenwel — de pinguins lieten zich niet van de wijs brengen: met groote voorzichtigheid beklommen ze de ijsheuvels en onderzochten nauwkeurig den afgrond tusschen het ijsblok, waarop ze stonden en het volgende, maten den afstand, hurkten neer en rekten zich herhaaldelijk uit, voor zij eindelijk den sprong waagden. Gelukte deze dan waren ze er blijkbaar zeer trotsch op en beschouwden hun heldendaad met groote zelfvoldoening; ze keerden zich om, maten naar 't scheen nog eens den afstand tusschen de twee ijsblokken en zetten dan met bekwamen spoed hun weg voort, als wilden ze den door hun zelf bewondering verloren tijd weer inhalen.

En hoe menschelijk waren ze in al hun doen en laten! Het gebeurde ook wel, dat de sprong mislukte en dat een pinguin in de diepte stortte; dan werd zijn plaats in de rij oogenblikkelijk door den volgenden ingenomen; geen van allen verwaardigde met een enkelen blik den gevallen, die beschaamd en terneergeslagen, ook dan wanneer hij zich volstrekt niet bezeerd had, zich een tijd lang van zijn kameraden verwijderd hield, totdat hij eindelijk langs een omweg de troep, waarbij hij behoorde, weer bereikte”.

Op het land heerscht na aankomst der enorme scharen natuurlijk een groote bedrijvigheid. Vooral de jonge pinguins hebben 't druk; ze paren zich, zoeken een geschikte plaats voor hun nest en verzamelen de grondstoffen er voor, kleine steenen, die in een kring worden geplaatst. Ook oudere, van vorige jaren nog aanwezige nesten, worden opgezocht en voor zoover noodig hersteld. Niet overal was overvloed van bouw materiaal en zoo gebeurde het vaak, dat terwijl een paar oudere pinguins in wijsgeerige beschouwingen verdiept bij hun nest zaten, een of andere gewetenlooze jongere buurman voorzichtig naderbij sloop en een steen weg nam; de alleronschuldigste houding, waarmede de dief dan met den buit naar zijn eigen nest terugwandelde, was onbeschrijflijk komiek.

Het wijfje legt met een tusschenpoos van 2 of 3 dagen twee eieren, 5—8 c.M. lang en 4—5 c.M. breed, de schaal is vrij dik, van buiten wit, van binnen groenachtig; de inhoud bestaat uit een betrekkelijk kleinen dooier en veel eiwit.

Het eerste pinguineï werd den 2^{den} November gevonden, maar de eerstaangekomenen zaten reeds veertien dagen te broeden en nog steeds kwamen nieuwe reizigers aan, die beginnen moesten met tusschen de reeds aanwezigen in of, wanneer daar geen plaats meer was, verder van het strand af nieuwe nesten in te richten. Op vele plaatsen zaten ten slotte de dieren zóó dicht opeen gehoopt, dat men er zich slechts met moeite door slaan en stooten een weg tusschen door kon banen. De broedplaatsen geleken op een stad met vele straten, waarin zich een drukdoende menigte van in zwart en wit gekleede menschen bewoog; de straten, die in alle richtingen liepen, waren zóó smal, dat de overburen gemakkelijk elkaar met de snavels bereiken konden, waarvan ze dan ook een ruim gebruik maakten, want telkens, wanneer er, zooals dit in dichtbevolkte buurten wel meer kan voor komen, over een of andere gewichtige questie verschil van meening ontstond, hakten ze over de straat heen ijverig op elkaar los.

Het broeden duurde ongeveer vier weken en wijfje en mannetje wisselden elkaar daarbij getrouw af.

Daar het zeer merkwaardig was, dat de dieren ondanks de absoluut zeer lage zomertemperatuur en de veelvuldig voorkomende hevige sneeuwstormen toch in staat waren onder hun lichaam den voor het uitbroeden der eieren vereischten warmtegraad te bewaren, scheen het den onderzoekers van belang dezen te bepalen.

»Maar'' zoo verhaalt BORCHGREVINK »hieraan was geen gering bezwaar verbonden, want de vogels hielden den bol van den thermometer, dien we in hun nest hadden gestoken, blijkbaar voor een mooien, glimmenden steen, die er niet in thuis behoorde; zij namen het instrument met den snavel op en droegen het zoo ernstig en deftig, dat een ervaren meteoroloog het hun niet zou verbeterd hebben, uit hun nest weg en na het op eenigen afstand voorzichtig te hebben neergelegd, keerden ze tot hun moeilijke bezigheden terug.

Na vele vergeefsche pogingen gelukte het echter ten slotte toch ook in dit opzicht in het privaatleven van het vogelvolk door te dringen en de gemiddelde temperatuur der broedende vogels op + 43° C. vast te stellen''.

De versche pinguineieren waren voor de overwinteraars, die zich lang uitsluitend met geconserveerde levensmiddelen tevreden hadden moeten stellen, een ware lekkernij; maar afgaande op de mededeeling, dat ze »even als de vogels zelf vetachtig waren en naar spek smaakten''

kan men toch aannemen, dat ze eventueele concurrentie met onze kippeneieren niet zouden kunnen volhouden.

De vogels zelf, die dikwijls een halven duim spek onder de huid hadden, werden om ze te eten eerst gestroopt en dan buiten gehangen om te bevriezen; daarna legde men ze in azijn en kookte ze tot dat al het vet als een dikke laag olie op het water dreef. Maar alleen gekookt, smaakten de pinguins alles behalve lekker en het vleesch was nog slechts eenigszins genietbaar wanneer het verder nog in een pan met boter gebraden werd. Toch — recht smakelijk was het vleesch ook dan niet; want behalve dat het een niet te verwijderen tranigen bijmaak had, door het lange voorbereidingsproces was het ook nog hard en taai geworden.

Den 9^{en} December ontdekte men den eersten jongen pinguin, zoo juist uit het ei gekropen; het was een allerliefst diertje met een mooi, grijs, donzen pakje aan, zwarte voetjes en donkere ringen rondom de oogen. De voeten werden reeds na eenige dagen rozerood en het zwart der oogringen ging langzamerhand over in krijt wit, waardoor de oudere dieren er uitzien alsof ze een bril op hebben.

Zowel gedurende den broedtijd als daarna zijn de oude pinguins vol zorg voor hun nest.

Bijzonder interessant was het om te zien hoe de dieren zich op een storm voorbereidden. Voor dat nog de temperatuur steeg en de barometer daalde, de gewone voorsteekenen van een storm, keerden alle pinguins, die op de nesten zaten, hun snavels naar het zuidoosten, van waaruit zij den orkaan verwachtten, maakten zich zoo breed mogelijk en drukten zich dicht tegen het nest aan. Terwijl ze onder gewone omstandigheden de snavels naar alle kanten richtten, zich poetsten en elkander toeschreeuwden, werd het nu plotseling stil in de stad en de pinguins lagen onbewegelijk in lange, regelmatige rijen. Het geheel zag er dan uit als een ontzaggelijk leger met onder den blooten hemel kampeerende soldaten.

Voor de jongen der pinguins evenwel is deze beschutting niet in alle gevallen voldoende. Omstreeks Kerstmis woei er op Kaap Adare een van die vreeselijke orkanen, waardoor de Zuidpoolstreken berucht zijn en toen twee dagen later de wind was gaan liggen en de leden der expeditie zich weer vrij buiten konden bewegen, vonden zij overal op het schiereiland verspreid talrijke jonge pinguins; die door den storm of door vallende steenen waren gedood, ja bij onderzoek bleek, dat in slechts zeer weinig nesten beide jongen nog voorhanden waren.

De verklaring hiervoor was niet moeielijk te vinden: reeds dadelijk bij het uitkomen der twee eieren is er belangrijk verschil in grootte tusschen de jongen, ja soms was het eene dubbel zoo groot als het andere; tijdens den storm nu werkte het sterkere jong zijn zwakker broertje of zusje uit het nest om zelf beter beschutting onder de moeder te kunnen vinden, die gaarne beide jongen zou willen beschermen maar met haar rudimentaire vleugels en korte beveering daartoe niet voldoende in staat is.

Om in hun eigen onderhoud en in dat der jongen te voorzien moesten eveneens dikwijls groote moeilijkheden overwonnen worden.

Door plaatsgebrek toch konden lang niet alle vogels hun nesten dicht bij het strand hebben; op Kaap Adare werden pinguinfamilies gevonden tot op 330 M. boven de zee en daar de dieren in 't geheel niet vliegen en slechts moeielijk loopen kunnen, was er natuurlijk langen tijd noodig voordat zij de steile hellingen af en weer opgeklouderd hadden. Op stormachtige dagen durfden ze dezen gevaarvollen tocht niet te ondernemen, maar bleven rustig op hun nesten zitten, zoodat de maaltijden dan dikwijls dagen lang moesten worden uitgesteld.

Onder de gewone omstandigheden worden de jongen buitengewoon sterk gevoed, zoodat ze, wanneer ze op den grond stonden er uitzagen als kleine, grauwe, dik-volgepropte zakken en het scheen wel alsof het voedsel meteen ook als ballast diende om hen vaster te doen staan tijdens de hevige stormen.

Het voederen ging zóó, dat de kleine pinguins den geheelen kop in den bek der ouden staken, die om dit mogelijk te maken allertzettendst ver gaapten en daarbij dan halfverteerde overblijfselen van visschen en andere zeedieren rechtstreeks in de kleine donzige zakken uitstortten. Geen wonder, dat bij deze sterke voeding de kleinen bijna ongelooflijk snel groeiden en dat er in het laatst van December reeds jonge pinguins waren, bijna half zoo groot als de volwassen dieren.

In den zelfden tijd, dat er reeds zulke groote jongen waren, zaten andere pinguins nog rustig op hun eieren te broeden; meerendeels waren dit jonge dieren van den vorigen zomer, die gemakkelijk konden herkend worden aan den nog niet geheel zwartgekleurden hals.

Tegen Nieuwjaar kregen de pinguins, ofschoon de thermometer nog op het vriespunt stond, blijkbaar last van de warmte, althans

men zag ze schaduwplekjes opzoeken, waar ze die maar konden vinden en ze aten ijs om zich van binnen af te koelen.

Omstreeks dezen tijd ook begonnen de jonge vogels hun grijs dons-pakje te verwisselen tegen het kleed der volwassen dieren. Dit begon meest aan de rugzijde, waar een lange streep van glanzend blauw-zwarte, dichte veeren te voorschijn kwam, terwijl aan de vóórzijde het korte, smetteloos witte veerenkleed, dat zich reeds onder het dons ontwikkeld had, overal begon door te schemeren, waar dit laatste uitviel. Sommigen verloren eerst het dons aan den hals, die dan onder den nog wolligen kop bijzonder dun scheen en ze herinnerden dan aan de Engelsche rechters met hun groote pruiken, vooral wanneer dan ook de witte ringen om de oogen scherper begonnen af te steken en hun het voorkomen gaven alsof ze een bril op hadden.

Zoolang de vogels nog dons hadden gingen ze niet te water, anders dus dan b.v. onze jonge eenden; en toen een der expeditieleden eenigen van hen in zee wierp, bewezen ze weliswaar, door te zwemmen en te duiken, dat ze er geheel thuis behoorden, maar kropen toch niettemin met hun doornat geworden donspels zoo spoedig mogelijk weer aan land.

De belangstelling van de oude pinguins voor hun jongen nam nu gaandeweg af; des te grooter deze laatste werden des te meer moesten ze bedelen om van de ouders voedsel te krijgen en deze begonnen nu ook met de jongen langen tijd achtereen te verlaten, hetzij om rond te spartelen en te visschen in zee, hetzij om, ijdel als ze waren, toilet te maken en zich te spiegelen aan de kanten van de kristalheldere waterplassen, die zich hier en daar op het blauwe ijs hadden gevormd.

In de maand Februari loopt het verblijf der pinguins op het vastland ten einde. Hun vertrek beschrijft BORCHGREVINK niet; hij woonde het niet bij, want toen de »Southern Cross», het poolschip, dat de expeditie het vorige jaar op Kaap Adare had afgezet, haar den 2den Februari 1900 aldaar weer opnam, om haar naar de bewoonde wereld terug te voeren, waren de pinguins nog steeds aanwezig.

In elk geval zijn de laatste vogels vóór het begin van Maart vertrokken; want men vond het vorige jaar omstreeks dien tijd bij aankomst op Victorialand slechts verlaten nesten en de beenderen der jonge pinguins, die door den storm waren gedood of door de vele roofmeeuwen, hun grootste en gevaarlijkste vijanden, waren verslonden.

Gelijk wij reeds boven hebben gezien, komen op Victorialand behalve de Adalie-pinguins ook de veel grootere prachtige Keizer-pinguins voor.

BORCHGREVINK's reisverhaal maakt dan ook herhaaldelijk melding van deze dieren. Vele malen werden ze gezien, geschoten of ook wel levend gevangen, maar nergens kwamen ze ook maar bij benadering in die ontzaggelijke aantallen voor als waarin men de andere soort aantrof.

Een der merkwaardigste ontmoetingen, waarbij andermaal bleek hoe buitengewoon nieuwsgierig en hoe weinig schuw deze dieren waren bij de verschijning van den hun onbekenden mensch, was stellig wel de volgende:

Het was in het begin van November; BORCHGREVINK had, vergezeld van een der aan de expeditie verbonden Laplanders een excursie van eenige dagen in den omtrek ondernomen en bevond zich weêr op den terugtocht naar het station.

»Ongeveer tien mijlen van onze legerplaats'', zoo vertelt BORCHGREVINK zelf, »ontdekten wij een buitengewoon mooi exemplaar van *Aptenodytes Forsterii*, den Keizerpinguin.

Het dier was meer dan 4 voet hoog. De jacht er op was zeer belangwekkend, vooral voor mij, die er, aanvankelijk althans, geen deel aan nam.

De Laplander must ging den pinguin op de gladde ijsvlakte, waarover deze kwam aanstappen, te gemoet. Dichter en dichter naderden ze elkaar en van verre schenen beiden haast even groot. Ieder oogenblik verwachtte ik, dat de pinguin onraad zou bemerken, maar het dier was blijkbaar geheel en al vervuld met de verschijning, die hij voor zich zag en scheen vast voornemens te zijn den Laplander nader te onderzoeken, althans hij waagde het niet het minste geluid te maken uit vrees het onbekende wezen, dat op hem afkwam, te verjagen.

Hoogstens twee meter waren ze nu nog maar van elkander af. — De Laplander maakte halt en de pinguin volgde zijn voorbeeld. — De Laplander wierp zich op den grond om den vogel, zoo deze nog dichter mocht naderen, bij zijn zwarte voeten vast te grijpen. Maar — het zij dat deze eveneens voornemens was zijn tegenpartij bij de voeten te grijpen en naar zijn museum te slepen, hetzij dat hij het arglistige plan van den Laplander doorzag, hij hield zich buiten het bereik van zijn handen, bleef in een wijsgeerige houding voor hem staan en bekeek zeer ernstig zijn Laplandsche schoenen.

Door een snelle beweging gelukte het MUST echter den eenen voet van den pinguin te pakken, zoodat de vogel neerstortte.

Nu begon een hevig gevecht.

De pinguin sloeg met de pooten geweldig om zich heen en het duurde niet lang of beiden, MUST en de vogel, bloedden. Met krachtige snavelhouwen hakte het dier op het ijs en op de handen van den Laplander los en trok zijn tegenstander over het gladde ijs met zich voort, zoodat beiden steeds dichtter bij het open kanaal kwamen, waaruit de pinguin was opgedoken. Blijkbaar kon MUST niets met hem aanvangen.

Zoodra ik gezien had, dat de Laplander den pinguin bij zijn voet gegrepen had, was ik te hulp gesnel, maar kwam helaas te laat op het terrein van den strijd aan; want de pinguin had den Laplander zóó dicht naar het kanaal getrokken, dat deze hem moest loslaten en bij mijn aankomst dook het dier juist weer heel vergenoegd uit het water op en staarde ons aan.

Nauwelijks waren wij naar onze sleden teruggekeerd of de pinguin stond alweer op den kant en beschouwde ons met nog grootere oplettendheid dan te voren. Hij had nu echter met het open kanaal vlak achter zich een veiliger stelling ingenomen. Wij poogden op allerlei wijzen hem van 't kanaal af te snijden, echter te vergeefs: waren wij hem tot op zekeren afstand genaderd dan ging hij te water en dook weg.

Eindelijk verscholen we ons achter eenige hoog opgestapelde ijsblokken en bespieden den pinguin, die nu, zooals we wel vermoed hadden, nog nieuwsgieriger werd. Hij dacht misschien, dat wij een opening in het ijs gevonden hadden en waren ondergedoken en wilde nu onderzoeken, waar we gebleven waren. Hij keek en keek, maar wij hielden ons onbewegelijk in onzen schuilhoek.

Toen begon hij ons tusschen de ijsblokken te zoeken, totdat MUST een schijnbaar gunstig oogenblik waar kon nemen om hem van ter zijde te overrompelen en nu begon een wilde jacht of liever een wedstrijd, wie het eerst het open kanaal zou bereiken.

Het ijs was spiegelglad. De pinguin wierp zich onmiddellijk op den buik en schoof bliksemsnel over het ijs vooruit, de gewone manier die de pinguins volgen, wanneer ze gejaagd worden.

Een paar maal hadden we hem bijna gegrepen, maar door een handige beweging ontsnapte hij ons weer, terwijl wij op de gladde ijsvlakte uitgleden en vielen; toen ging 't weer verder tot dat de

pinguin den ijsrand bereikt had en voor onze oogen in het water verdween.

Teleurgesteld, maar toch geheel vervuld van de zonderlinge jacht, zetten wij nu onzen terugtocht naar het overwinteringsstation voort.

Drie Engelsche mijlen waren we gevorderd, toen tot onze groote verbazing in een spleet niet ver van ons af de pinguin plotseling opdook. Hoog opgericht en vol zelfvertrouwen stond hij op het ijs en keek naar ons.

Ditmaal ontquam hij ons niet. Wij schoten hem met mijn kleine buks en de wonden aan zijn voeten lieten in 't geheel geen twijfel aan zijn identiteit toe".

Nadat de »Southern Cross" de leden der overwinterings-expeditie op Kaap Adare had opgenomen en nog een 14-daagschen onderzoekings-tocht langs de oostkust van Victorialand had gedaan, werd den 17den Februari de terugreis voor goed aanvaard.

Dien laatsten dag werden twee Keizerpinguins en vijf Adieliepinguins gevangen met de bedoeling ze naar Australië mede te nemen en ze vandaar mogelijk in het koelruim van een schip naar Europa te transporteeren.

Geen van het zevental heeft die bestemming bereikt. De vijf kleine pinguins sloegen tijdens een storm door een stortzee over boord, voordat het schip nog den poolcirkel was gepasseerd. Om te voorkomen, dat de twee Keizerpinguins hen op dien weg zouden volgen, werden ze elk in een grooten ton geplaatst en daarin vast gebonden. Mismoedig keken de arme dieren van uit hun ongewone gevangenis rond, om ze te troosten gaf men hun sardines te eten maar — Europeesche inmaak was blijkbaar geen kost voor Zuid-poolbewoners, want spoedig gaven ze de vischjes weer terug.

Toen de »Southern Cross" den 60sten pallel gekruist had, steeg de temperatuur belangrijk. De overgang van de koude in de warmte is in het zuidelijk halfrond buitengewoon snel.

»Met het zachtere weer" schrijft BORCHGREVINK, »werden de beide pinguins ziek. Zij lieten den kop hangen, wilden niet meer eten en bekommerden zich in 't geheel niet meer om hun omgeving.

Den 11den Maart op 58° 19' Z.B. stierf de eene dezer merkwaardige vogels en daar de andere ook ziek was, wierp ik hem overboord.

Eerst scheen 't alsof hij niet in staat was zich in zijn natuurlijk element te bewegen. Spoodig echter leefde hij op en nog vóór dat

wij van onze kijkers gebruik konden maken, dook hij met volle kracht omlaag, kwam echter spoedig weer boven, dook andermaal, om zich daarna dicht aan lij van het schip te vertoonen. Hier, stootte hij een korten maar luiden kreet uit, keerde zich naar het zuiden en dook weg.

De laatste vertegenwoordiger van het zonderlinge vogelvolk was verdwenen, de loods van het Zuidpoolland had ons verlaten".

Leiden, Januari 1905.